

MR. HENRIQUEZ

buitenstaanders overgedragen hebben. Het behoeft geen nader betoog, dat de bedoeling der erflaters niet tot haar recht komt en in werkelijkheid een geheel ander beeld te aanschouwen werd gegeven, als den erflaters bij het maken van hun uitersten wil voor oogen zweefde, etc. De andere in den aanhef bedoelde erfstelling over de hand is de plantage Koraal Specht, waar de noodlottige gevolgen der **making evenmin** zijn uitgebleven.'

Een laatste mij bekend fideicommis (dat inmiddels ingevolge het PB 1953 nr.31 werd beëindigd, maar waarvan de rechthebbenden nog niet uitgezocht zijn) is het legaat van **Malpais alias Gatu**. In de akte van afgifte legaat d.d.21 februari 1812, die zowel **social**¹ als juridisch interessant is, lezen wij het volgende:

'Te kennen gevende dat wijlen voornoemde **Mejuffrouw Sybrecht van Uytrecht** bij haar Ede Testament van dato 31e July 1809 voor den Ede Heer Willem Prince als . . . en Griffier **dezes Eilands** ter presentie van getuigen en ten overstaan van de Edel Achtb.**Heren Anthon Rudolf Beutner & Lourens de Mey Cr . . .** destijds Raden van Politie, Civile en Criminele Justitie **dezes Eilands** uit kragte ener resolutie van . . . Achtb.Raad van Politie alhier de dato . . . gevolgd op ene **door de Comparanten** in hun qualiteit als Administrateurs der goederen **van wijlen . . . Mejuffrouw Sybrecht van Uytrecht . . .** gepasseerd aan **de Ede vrijgegevene Slaven** zijnde de **Mulattin' . . . Gerrada, Dogter van de negerin Thesja, . . . Dogter van de negrin Maria Catharina Silviana door de wandeling Swaantje met haar zoon genaamd Joseph, de sambo Juan Minguel door de wandeling Minguel Sambo zoon van de negerin Asienta, de Negerin Maria Lucia door de wandeling Loecietje en haar kinderen Francisco & Biciento, de mestise jongen Thomas zoon van de Mulattin Catrijn, de Mulatte jongen Fredrik Martien Pietersz, de negerin (vroedvrouw) Marina, de Neger jongen Phillippus St.Jago, zoon van de Negerin Maria Lucia & de Mulattin Catrijn (waschvrouw) onder de volgende Conditie en Stipulatie** naamlijk: "Dat zij het niet zullen vermogen te verkopen, verhyptbekereren of anderszin veralieneren, maar dat het voor hun . . . **hunne kinds kinderen** in infinitum blijven moet, . . . de vrugten en interessen **daarvan in gelijke portie** genieten, en dat voorts hare Executeuren het . . . **over hebben zullen**" gelegateerd heeft,

¹Zie de sociale onderscheidingen tussen negers, sambo's, mestiezen en mulatten.

FAMILIEGRONDEN

en dat comparanten qq dien volgens aan en ten behoeve van genoemde vrijgemaakte Slaven onder voormelde Conditie en Stipulatie wettig opdragen:

Een plantage genaamd Malpais met deszelfs opstallen . . . hebbende privilegien van koe, schapen en geiten ~~korallen~~¹

Als voorbeeld geef ik hier in het kort een bespreking weer die plaatshad met de heer G.L.F. die zich met bovenstaande akte van afgifte legaat tot mij gewend had met het verzoek deze zaak te regelen. De heer F. had de oude akte van afgifte legaat en de daaraan voorafgaande titels van eigendom van zijn moeder gekregen, aan wie ze weer werden toevertrouwd door haar moeder. De heer F., zelf 81 jaar oud (in november 1968), herinnerde zich nog zijn grootmoeder, die op hoge ouderdom ongeveer 70 jaar geleden was overleden. Hij schatte dat ze ongeveer 150 jaar geleden geboren moest zijn, dus omstreeks 1818. Enig bewijs van verwantschap met de in de akte van afgifte legaat genoemde personen had de heer F. niet. Wel meende hij dat zijn grootmoeder Catrijn Pietersz heette en inderdaad komen in de bovengemelde akte zowel een zekere Pietersz als een zekere Catrijn voor.

Verder wist hij slechts te vertellen dat zijn grootmoeder de grond bezat en beheerde en dat vervolgens het bezit en beheer door zijn moeder zijn voortgezet en tenslotte door hem zelf.

Op mijn vraag of hij meende alleen eigenaar van de grond te zijn, gaf hij direct toe dat ook zijn broers en zusters (allen wettige kinderen) in de eventuele opbrengst (hij wilde verkopen) zouden moeten delen.

Toen ik opmerkte, dat het onaannemelijk was, dat hij en zijn broers en zusters de enige nakomelingen zouden zijn van de 11 of 12 personen aan wie het legaat was gemaakt, zei hij, dat er inderdaad een tiental personen op de grond wonen, die beweren nakomelingen te zijn van een onecht kind van een broer van zijn moeder, en dat er ook nog een oude vrouw op de grond woont die beweert een nakomlinge te zijn van een zuster van zijn moeder.

Toen ik hem vroeg of hij deze mensen als 'familie' beschouwde en aldus gerechtigd tot de grond, zei hij dat hij aannam, dat ze familie zijn en dat zij ook een deel van de opbrengst zouden moeten ontvangen. Hij zei wel bereid te zijn hun eenvierde van de opbrengst af te staan.

Toen ik hem erop wees dat er volgens zijn relaas 3 staken waren, met

¹De onleesbare gedeelten van het document zijn met drie stippen aangegeven.

name een staak van zijn moeder, een van de broer van zijn moeder (ongeacht de onwettige afstamming in die staak) en een van de zuster van zijn moeder en dat dus de opbrengst in drieën zou moeten worden verdeeld, moest hij daarover wel nadenken, omdat moeder en hij immers altijd alle grondbelastingen hadden betaald.

Afgesproken werd, dat zowel hij als de andere bewoners onder hun oude papieren naar akten van de Burgerlijke Stand zouden zoeken om hun rechten zoveel mogelijk te bewijzen en eventuele rechten van anderen vast te stellen. Daar zijn ze mee bezig (november 1968).

Dat de erfgenamen van Swaantje, Loecietje en anderen na 150 jaar moeilijk te achterhalen zullen zijn en dat ook ook hier weer geïmproviseerd zal moeten worden, valt uit het bovenstaande wel te begrijpen.

Dit is een verzameling anekdoten. Toen ik aan het schrijven van dit artikel begon, bladerde ik een twintigtal dossiers met deze en soortgelijke anekdoten door. Een paar daarvan zijn hierboven verteld. Tegen opnemings van de rest kan de redactie van dit boek zich terecht verzetten. Bij het herlezen van de dossiers zag ik weer de figuren als Francisco Salesio Konket en Joannes Cintjago Raphael voor mij en besefte ik hoe moeilijk het moet zijn geweest voor deze lieden, onder een Europees-Nederlandse codificatie het gevoel te krijgen, dat hun rechten werden geëerbiedigd. Tegenwoordig zouden wij zeggen, dat het hun moeilijk moet zijn gevallen onder onze codificatie hun identiteit (zij het slechts in civielrechtelijk opzicht) te vinden. Moeten zich niet tekortgedaan hebben gevoeld bij de uitspraken van de notaris dat 'hun' moeder rechtens niet hun moeder was, dat 'hun' grond niet hun grond was (hoogstens hadden zij zoiets als 2117/56448oste aandeel¹ in een onverdeeldheid, iets wat voor hen abracadabra moest zijn), dat het door hen gebouwde huisje op de familiegrond niet hun huisje was (doch een vordering wegens het bouwen op andermans grond, met name grond van de onverdeelde boedel), dat zij 'hun eigen' huis en grond weer bij vei-

¹Dit was het aandeel van bepaalde rechthebbenden in het landgoed Tantanja (een onopgelost gebleven geval) behorende tot de nalatenschap van de in de vorige eeuw overleden Juan Pedro Rafaela, in de oude stukken ook bekend als Peder Raphael, Juan Pieter, Juan Pedro Nicolaas en Juan Pedro Roberto (dit laatste ter illustratie van de wijze waarop met namen werd omgesprongen).

In de laatste titel van aankomst van Tantanja (akte d.d. 15 april 1863 verleden voor de Rechtbank der Kolonie Curacao) staat hij vermeld als Juan Pedro Rafaela zich ook noemende Juan Pedro Nicolaas.